

Kerstpakketten-acties

Kerstpakkettenacties

... een handreiking

Kerstmis en aandacht voor armoede en mensen in nood zijn bijna onverbreekelijk met elkaar verbonden.

Daarom houden in het najaar veel parochies en gemeenten of Parochiële Caritas Instellingen (PCI'en), diaconale werkgroepen en diaconieën zich bezig met de voorbereiding van een kerstpakkettenactie. Soms is men er een heel jaar mee bezig. De omvang en aard van de activiteiten lopen uiteen. Zoals je grote en kleine pakketten hebt, zo heb je ook grote en kleine acties. Het is zinvol om een handreiking te maken om zodoende enige leidraad mee te geven.

De praktische voorbeelden zijn vooral gekozen uit de bisdommen Rotterdam en Utrecht. Ze zijn met even zo veel aan te vullen uit protestantse kerken. We gaan er van uit dat deze handreiking helpt bij het opzetten van uw eigen actie voor een volgend Kerstfeest.

DE AARD VAN DE ACTIVITEIT

In de praktijk komen verschillende mengvormen van activiteiten voor en de motieven lopen ook door elkaar. Er is onderscheid te maken in twee typen:

- de meer diaconaal gerichte kerstactie
- de meer pastoraal getinte kersttentie

Het eerste type richt zich primair op mensen die aan materiële nood lijden, armen, kwetsbaren. Het gaat in het bijzonder om het geven van een materieel goed gevulde doos levensmiddelen en andere voorraden. De noodsituatie van mensen is het uitgangspunt van handelen en men kijkt veel minder naar het kerkelijk lidmaatschap. In verschillende plaatsen werken kerken, PCI'en en diaconieën daarbij samen.

Het tweede type wil vooral tot uiting brengen dat de ontvanger in de donkere dagen voor Kerstmis niet vergeten wordt, maar ook deel uitmaakt van de (geloofs)gemeenschap. De attentiewaarde staat voorop, zoals een kaars, een bloemetje, een kerststukje. De lokale geloofsgemeenschap licht een of meerdere categorieën uit de kaartenbak, zoals alle 75- of 80-plussers, de zieken en gehandicapten, de families die dit jaar een gezinslid hebben verloren, de eenzamen en daarmee richt de kerstactiviteit zich vooral op leden van de eigen parochie of gemeente.

WAAROM?

Waarom nu? Het lijkt wat vreemd om in maart 2009 te komen met een special over kerstpakkettenacties. Toch is het niet zo raar. Kerkelijk kader dat hiermee bezig is of wil gaan moet vaak al ruim voor de zomer met planning en eerste voorbereiding beginnen om zo'n klus te klaren. Dit is dus de tijd om met tips, suggesties en voorbeelden te komen.

Waarom brengt de werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA hier een handreiking voor uit? Omdat we denken dat er behoefte aan is, en omdat veel kerkelijke vrijwilligers hiermee elk jaar aan de slag gaan. De werkgroep heeft wel vanuit zijn traditie gemengde gevoelens bij charitatieve activiteiten. "Afscheid van de liefdadigheid" en opkomen voor gerechtigheid, zo benoemde Wim van der Zee de opdracht van de kerken bij armoedebestrijding, tijdens de eerste conferentie 'De arme kant van Nederland' in 1987. Ploni Robbers, oud-voorzitter van de werkgroep, memoreerde het onlangs nog in een inleiding in Zuid-Holland. "In de kerken die nu samengaan in de Protestantse Kerk in Nederland deden in het begin van de jaren tachtig van de vorige eeuw initiatieven van diaconieën nogal wat stof opwaaien. Bekend is een Rotterdams initiatief van een diaconie die mensen met een minimuminkomen in het najaar 1983 opriep zich te melden: zij zouden dan van de diaconie een extra bijdrage krijgen om de dure decembermaand door te komen. Met verontwaardiging en verontrusting werden de berichten hierover ontvangen: uit de kring van mensen met een uitkering zelf, maar ook in de kerken zelf, ook onder de diaconieën. Uitkeringsgerechtigden lieten weten dat dit niet was wat ze van de kerken verwachtten: zij wilden de kerken bezig zien als een betrokken bondgenoot in hun pogingen – strijd – om hun positie te verbeteren."

Deze special past in de diaconale traditie om 'barmhartigheid' en 'gerechtigheid' hand in hand te laten gaan. Feit is dat heel veel mensen in de kerken met hart en ziel bezig zijn met deze hulpacties. Feit is ook dat het in veel gevallen bitter hard nodig blijkt te zijn en dat veel ontvangers deze ondersteuning van harte verwelkomen. En het kan een goede manier zijn om in contact te komen met mensen die in de knel zitten. Het kan een begin zijn van andere vormen van betrokkenheid en bondgenootschap. Het is goed om de naaste in nood niet voorbij te lopen. En het is goed om daarnaast signalen aan de samenleving te geven.

Het motto 'helpen onder protest' verwijst naar deze combinatie van barmhartigheid en gerechtigheid.

Met deze special willen we kerkelijke vrijwilligers een steun in de rug geven bij dit werk en hen voorzien van tips, suggesties en praktijkvoorbeelden van de vele mogelijkheden die er zijn op dit terrein. Succes!

Samengevat: bij de diaconaal gerichte kerstactie gaat het vaak om een groot pakket voor een kleine groep noodlijdenden - die omvang kan nog aanzienlijk zijn als de plaatselijke kerken hierbij samenwerken. De pastoraal getinte kerstattentie bestaat uit een klein gebaar voor een relatief grote groep. Beide benaderingen sluiten elkaar niet uit en er zullen mensen zijn, die via beide invalshoeken in aanmerking komen voor een kerstpakket. Maar doordenken langs deze lijnen leidt wel tot wezenlijk andere acties.

DE INHOUD VAN HET PAKKET

Veel tijd en energie wordt besteed aan het samenstellen van de kerstpakketten. Wat moet er dit jaar in? Soms worden lokale middenstanders of supermarkten benaderd om tegen een vriendenprijs bepaalde producten te leveren of een heel pakket. Andere parochies of gemeenten wenden zich tot de Wereldwinkel voor fair-trade-producten of betrekken producten van een goede doelenorganisatie, denk aan Unicefkaarten, kaarsen van Amnesty International, solidariteitsgiften van Cordaid. Waar een kerstactie meer diaconaal gericht is, is er de zorg om de pakketten niet zozeer te vullen met luxueuze artikelen als wel met goed houdbare voedingsmiddelen of er een aardigheidje van te maken, vergezeld van een envelop met inhoud (soms geld en vaker tegoedbonnen van supermarkten als de C1000). Dat geld kan de ontvanger dan naar eigen inzicht gebruiken voor de kerstboodschappen. De Werkgroep Vrienden van de Arme Kant Winsum heeft het volgende voorbeeld. Supermarkt C1000 had in de periode van 17 november 2008 tot en met 24 januari 2009 een spaaractie voor een gratis boodschappenpakket. De werkgroep

heeft een aantal keren een oproep geplaatst in het krantje 'De Wiekslag' en in de kerkbladen om losse zegels of onvolledige spaarboekjes in te leveren, zodat gezinnen, die het niet al te breed hebben, verrast konden worden met dit pakket. Onder deze gezinnen vallen ook de deelnemers aan de voedselbank Het Hogeland te Baflo. Dankzij de vele spontane reacties heeft de Arme Kant van Winsum e.o. er voor gezorgd dat 180 boodschappenpakketten konden worden opgehaald en uitgedeeld.

DE ONTVANGERS

Wie krijgen een kerstpakket? Verschillende bronnen worden geraadpleegd voor het opstellen van een lijst ontvangers: de eigen hulpverleningscontacten van het afgelopen jaar, de wijkcontactpersonen en pastorale bezoekgroepen, de pastores, de kaartenbak van de parochie of gemeente. Een enkele kerk stelt de gelovigen in de gelegenheid namen te noemen van mensen die een pakket goed zouden kunnen gebruiken. Soms worden ook derden ingeschakeld. Zo is er het voorbeeld van een kleinere plaats in Zuid-Holland (Ter Aar) waar de kerken een lijst opstellen van mensen die naar hun mening in aanmerking komen voor een kerstpakket. Die lijst gaat naar de sociale dienst, die de lijst mag aanvullen maar geen namen mag schrappen. De gemeente stuurt vervolgens een brief naar alle mensen op de lijst met

de uitnodiging om op een bepaalde dag tegen overhandiging van de brief een kerstpakket te komen ophalen op een van de vier neutrale verdeelpunten. De kerken bekostigen de kerstpakketten. Van dit aanbod wordt ruim gebruik gemaakt: weinig kerstpakketten blijven over. In Oudewater krijgen alle cliënten van de sociale dienst een kerstgift, die betaald wordt door de gezamenlijke kerken. In Alphen aan den Rijn-Ridderveld benadert men het hoofd van de basisschool met de vraag, of hij nog adressen weet van mensen die leven aan de rand van het minimum. Zij krijgen dan vervolgens een pakket thuisbezorgd onder het motto 'een attentie van de kerk'. Ook hier geldt, dat niet gekeken wordt naar het kerkelijk lidmaatschap. Verschillende interkerkelijke acties richten zich op specifieke diaconale doelgroepen, zoals vluchtelingen of klanten van de Voedselbank. De Interparochiële Caritas Wassenaar maakt het al jarenlang financieel mogelijk dat de mensen die meer dan één jaar een WWB-uitkering hebben een kerstpakket via de gemeente krijgen.

GA EEN BONDGENOOTSCAP AAN

Er bestaan binnen kerken en organisaties van armgemaakte mensen vormen van samenwerking en bondgenootschap. Samen sta je sterk(er). De twee groepen hebben eigen ervaringen, kwaliteiten, vaardigheden en hulpbronnen bij zich, die samen veel kunnen betekenen in het bestrijden van armoede en het geven van noodhulp. Organisaties van uitkeringsgerechtigden zijn van vitaal belang in de strijd tegen structurele oorzaken van schulden. Vraag aan de organisaties in uw woonplaats of ze prijs stellen op ondersteuning in de vorm van

De Arme Kant van Winsum

kerstpakketten of kerstgiften. Ook hier geldt dat de hulp dient plaats te vinden onder protest bij de burgerlijke gemeente.

Respecteer en bevorder het besef van eigenwaarde van de mensen in nood. Een belangrijk element van armoede is de aantasting van menselijke waardigheid en maatschappelijke erkenning. Als mensen afhankelijk worden en zijn van regelgeving en formaliteiten, worden behandeld als een geval of nummer, is dat niet goed voor hun zelfrespect. Daarmee wordt men maar al te vaak geconfronteerd en dat werkt diep door. Als mensen als zielig, onmondig en als slachtoffer benaderd worden, doet dat de zaak geen goed. En dat gebeurt vaker, alle goede bedoelingen ten spijt, dan we zelf als diaconale hulpverleners in de gaten hebben. Betutteling en bevoogding werken zelden positief uit. Daarom is het heel goed om bij het voorbereiden van kerstacties de mensen om wie het gaat erbij te betrekken.

ZELF LIJST ONTVANGERS OPSTELLEN OF UITBESTEDEN

Het zelf opstellen van een lijst van ontvangers van een kerstpakket kan heel arbeidsintensief zijn, zeker als men door het jaar heen weinig directe contacten heeft met mensen in nood en het netwerk van de PCI of parochie of diaconie of gemeente beperkt is. Een oplossing kan zijn dat men samenwerking zoekt met een organisatie die deze diaconale contacten wel heeft. Het werk van adressen zoeken wordt dan 'uitbesteed'. De parochie of diaconie levert dan een aantal pakketten af bij de plaatselijke afdeling van Vluchtelingenwerk, de Voedselbank, een zorginstelling of inloophuis. Die zorgt dan voor de distributie onder haar doelgroep. Overtuig je van te voren wel, of anderen niet op hetzelfde idee gekomen zijn.

De omgekeerde beweging doet zich ook voor. Serviceclubs als de Rotary of the Lions of een plaatselijke club van ondernemers benaderen soms een diaconie of PCI met de vraag, of zij mensen in nood kennen die in aanmerking komen voor een kerst-

Actie in Alphen aan de Rijn. Foto: Silian Greeve

pakket namens deze weldoeners. Ook hier liggen dan vormen van samenwerking met de kerstpakketactie van de kerken voor de hand.

HERVERDELING

Een opvallende variant in de kerstacties is de herverdeling van kerstpakketten. In sommige parochies of gemeenten worden gelovigen, die vanwege hun werk of relaties meerdere kerstpakketten ontvangen, opgeroepen deze in te leveren op een centraal adres, van waaruit ze (her)verdeeld worden onder mensen die geen kerstpakket ontvangen. De parochie van Nieuwkoop richt zich ook op bedrijven in de omgeving met de oproep om teveel ingeslagen kerstpakketten voor herverdeling ter beschikking te stellen. Uit de wijde omtrek wordt hierop positief gereageerd. De kerkelijke herverdelers kunnen ervoor kiezen de pakketten door te geven, zoals ze zijn, of de inhoud te herverdelen, samen met andere voorraden die PCI of diaconie daartoe hebben aangeschaft. Bekend zijn ook de voorbeelden waar mensen worden uitgenodigd om voor de kerstdagen dubbel boodschappen te gaan doen en de tweede boodschappentas in te leveren op het herverdeeadres van PCI of diaconie. Hieruit worden dan nieuwe pakketten samengesteld. Een variant

is de oproep om artikelen te kopen die op een boodschappenbriefje staan van de PCI of diaconie en die goederen voor een bepaalde datum in te leveren.

KERSTPAKKETTEN EN VOEDSELBANK

De Voedselbank is er door haar formule in geslaagd om armoede zichtbaar te maken. In 2008 kregen landelijk 15.000 gezinnen wekelijks een voedselpakket uitgereikt. Veel parochies of gemeenten zijn op een of andere manier betrokken bij het werk van de plaatselijke voedselbank: als plaatselijk uitdeelpunt, via het leveren van vrijwilligers of bestuursleden, het inzamelen van levensmiddelen en andere gewenste artikelen, het houden van collectes en andere financiële bijdragen. De deelnemers aan de Voedselbank zijn een gemakkelijk traceerbare doelgroep voor een diaconale kerst(pakket)actie. In samenwerking met de plaatselijke Voedselbank kan een dergelijke actie worden opgezet. De Antoniusparochie in Gouda zorgt al enige jaren via het inzamelen van levensmiddelen en andere producten ervoor, dat de plaatselijke Voedselbank ook in de week tussen Kerstmis en Oud en Nieuw voedselpakketten kan verstrekken als men geen bulkproducten ontvangt van het landelijk

distributiecentrum. Elders zamelt men wat meer luxueuze producten in om de voedselpakketten feestelijk aan te kleden.

ALTERNATIEVEN

Het uitdelen van een kerstpakket is niet de enige manier waarop parochies extra zorg kunnen besteden aan mensen in nood. In Delft organiseert het r.-k. stadsdiaconaat een kerstviering en maaltijd voor dak- en thuislozen. In Poeldijk organiseert de stuurgroep Diaconie elk jaar een kerstmaaltijd voor mensen van wie bekend is dat ze met de feestdagen alleen thuiszitten. De Werkgroep Alleenstaanden in Rodenrijs doet eenzelfde activiteit.

Een ander voorbeeld is de actie 'Samen delen' in de parochiefederatie Waterheul, samenwerking tussen Wateringen en Kwintsheul. Tijdens de Adventsweken en de Kerstdagen staan er manden achter in de verschillende kerken. Alle parochianen kunnen hun kerstpakketten, soepblikken, flessen wijn, pakken koffie, waspoeder en andere houdbare producten delen met anderen binnen de federatie en met de 'buren' van de Emmaüsparochie in Den Haag. Meedoen kan door spullen mee te nemen naar de kerk, en ze in de manden te doen. Meedoen kan ook door (anoniem) een adres door te geven aan het parochiesecretariaat van iemand die iets extra's kan gebruiken.

DE ROL VAN DE PCI OF DIACONIE

Caritasinstellingen of diaconieën zijn op verschillende manieren betrokken bij kerstacties. In sommige gevallen beperkt de rol zich bewust tot die van geldgever en voeren anderen de actie uit. In andere parochies of gemeenten liggen organisatie en uitvoering volledig in handen van de kerken en is de kerstactie qua tijdsbesteding de belangrijkste activiteit van het jaar. Zeker in de kleinere parochies in de dorpen wordt het afleveren van een pakket of attentie benut als een kans voor het onderhouden van de persoonlijke contacten of het opdoen van nieuwe contacten. Niet zelden wordt het gesprek meer gewaardeerd dan het

materiële geschenk.

Hier en daar komt de vraag op, of de PCI en diaconie wel alle vormen van kerstacties moet bekostigen. Waar de kerstactie vooral bestaat uit een kersttentie voor een brede groep oudere parochianen (het pastorale type), treedt men in gesprek met het parochiebestuur om een deel of het geheel ten laste te laten komen van de parochie: is zo'n brede kersttentie wel een vorm van caritas?

DE NOODZAAK VAN AFSTEMMING

Kerken zijn niet de enige organisaties die kerstpakketten bezorgen bij hun leden of bij mensen in nood. Sommige mensen ontvangen uit meerdere hoeken een kerstpakket, terwijl anderen, vaak de stille en eenzame armen verstoken blijven van enige aandacht. Dat is niet geheel te voorkomen, maar enige afstemming tussen bijvoorbeeld de bezoekgroep en de plaatselijke Zonnebloemafdeling of afdeling van ouderenorganisaties kan zorgen voor een betere verdeling. In een middelgrote gemeente bleek dat diaconieën en PCI'en algemene kerstpakketten bezorgden bij dezelfde huiskamers van enige grote zorginstellingen, terwijl andere instellingen geen enkel pakket kregen.

WEL OF GEEN AFZENDER?

Bij diaconale kerstpakketacties komt soms de vraag op of het pakket anoniem gegeven moet worden of dat een afzender moet worden vermeld, zoals de parochie, de PCI, de gezamenlijke kerken. Als er sponsors zijn bij de actie komt die vraag nog meer op. De ervaring leert dat de keus voor de afzender van óf lokale kerk óf de gezamenlijke kerken te verkiezen is. Ontvangers hebben het gevoel serieus genomen te worden wanneer ze de gelegenheid krijgen om te bedanken. Sponsors weten dat hun giften namens hen door kerken verder gegeven worden en van hun inzet kan blijk gegeven worden in een artikel in het parochieblad of gemeentetijdschrift. Op het kaartje kan ook een kerstgroet of kerstwens vermeld worden.

HELPEN ONDER PROTEST

Een kerstpakkettenactie is een manier waarbij tussen kerkelijke hulpverleners en mensen in nood veel persoonlijke contacten ontstaan. Juist de verhalen en ervaringen van mensen in nood leren hoeveel instanties en instellingen een rol spelen bij hulpverlening, en hoe vaak zij eerder veroorzakers van nood zijn dan oplossters ervan. Kerken kunnen hun ervaringen rond diaconale hulp registreren, bundelen en inzetten in hun contacten met lokale politiek, instellingen en voorzieningen om verbeteringen te bewerkstelligen. Helpen onder protest maakt verbindingen tussen wat in de dienst van barmhartigheid geleerd is in te zetten naar de dienst van gerechtigheid. In het kort nog enige suggesties voor het helpen onder protest:

- Laat zien wat je doet; maak verslagen of geanonimiseerde casusboeken.
- Word tolk voor mensen die te maken hebben met onheuse bejegening zijn en neem vooroordelen over hen weg.
- Maak door concrete voorbeelden duidelijk waar de overheid een taak laat liggen, signaleer waar het niet goed gaat.
- Adviseer de lokale overheid hoe de dienstverlening beter kan.
- Maak mensen bewust van de kloof tussen arm en rijk.

Jan Maasen, medewerker Dienen pastorale dienstverlening bisdom Rotterdam en Hub Crijns, directeur landelijk bureau DISK

Actie in Alphen aan de Rijn. Foto: Silian Greeve

Kerstactie Berkelland

“Je voelsprietten uit... het luistert precies”

Het motto van de kerstactie van nagenoeg alle kerken in de gemeente Berkelland zou kunnen zijn: “Je voelsprietten uit... het luistert precies”. Het initiatief ontstond bij de Gereformeerde Kerk van Geesteren en werd neergelegd bij de gezamenlijke diaconieën van de streekgemeente.

Voor 2005 bleek het te kort dag. Men besloot om het draagvlak te verbreden: enerzijds naar andere kerken en anderzijds naar Sociale Zaken en Maatschappelijk Werk van de gemeente. Er werd een actiecomité gevormd van vier enthousiastelingen. Met die vier zitten we bij elkaar: Piet Posseth, diaken van de Gereformeerde Kerk te Borculo en initiatiefnemer, Ria Post, coördinator diaconie van de parochie Eibergen, Ria Rohaan, diaken van de PKN gemeente Neede en Simon Nagelmaeker, R.-K. pastor met aandachtsveld diaconie. In maart (!) 2006 was het actieplan rond. Van meet af aan besefte men dat het niet om een eenmalige actie mocht gaan.

ACTIE ROND DE WAARDIGHEID VAN MENSEN

“Je moet heel zorgvuldig te werk gaan”, klinkt vaak. Bij zo’n actie staat de waardigheid van mensen voorop, je krijgt te maken met regels voor privacy en je laat je leiden door het evangelie. Dat begint al met het contact met gemeentelijke instanties. Die beschermen de privacy van hun cliënten. Vanuit de kerken kun je alleen een aanbod doen. Samen met de Sociale Dienst en het Maatschappelijk Werk zijn er criteria opgesteld om in aanmerking te komen. Dat werkte bewustmakend. Ook de fondswerving vroeg zorgvuldigheid: grotere bedrijven werden aangeschreven, niet de kleine middenstand. Veel kwam binnen via stukjes in kerkbladen. Plaatselijk werden acties ondernomen: ieder kon op eigen manier meedoen. Ook de scholen speelden een belangrijke rol.

Het belangrijkste was zorgvuldigheid en respect naar de mensen die een pakket zouden krijgen. De inhoud moest van kwaliteit zijn, geen afdankertjes. Het is ook gelukt met moslims rekening te houden. De uitvoering van de pakketten werd gegund aan de firma die de beste kwaliteit tegen de laagste prijs leverde. Men zag de actie vooral als ‘een morele steun in de rug’ voor mensen in een moeilijke periode in hun leven.

Hoe kwamen de pakketten bij mensen die het nodig hebben? Vanuit de kerken wilde men hooguit mensen tippen. Voor cliënten van het maatschappelijk werk werd alles overgelaten aan de maatschappelijke werkers. Die konden het beste inschatten wie zo’n steuntje in de rug kon gebruiken. De pakketten werden ter beschikking gesteld

zonder te weten naar wie ze gingen. Bij de adressen van Sociale Zaken lag het ingewikkelder. De gemeente Berkelland stuurde aan alle adressen een brief met vermelding van het aanbod van de kerken. Daarbij werd een brief van de kerken gevoegd. Men kon zich telefonisch melden bij het centraal nummer van het actiecomité met als enige indicatie het volgnummer op de brief van de gemeente. De pakketten konden worden afgehaald op vier plaatsen in de gemeente en de uitdelers kwamen niet uit de eigen plaats.

Het werd een hartverwarmend gebeuren, vooral bij gezinnen met kinderen of mensen in een schuldsanering: “Nu kunnen we toch Kerstmis vieren...”. Alle pakketten werden afgehaald, ondanks duisternis en mist.

WAAROM LIEP DE ACTIE ZO GOED?

“We hadden de tijd mee: kranten en TV over stille armoede en voedselbanken.” Dat het van alle kerken kwam was belangrijk, en uiteraard

Het actiecomité aan het bellen voor de kerstpakkettenactie 2006

spreekt de kerstgedachte een rol. De organisatie wekte een betrouwbare indruk. "Het project is een doorbraak geworden in de onderlinge contacten tussen de kerken. Voor 2007 is nu al een mooi bedrag in kas. Ondertussen wordt het comité professioneler: huishoudelijk reglement, kascommissie en het restantgeld ethisch beleggen."

Wat vindt men belangrijk voor anderen? Goed op tijd beginnen... werken met een kleine actiegroep met de juiste relaties en instelling. Je leert dat bij de Sociale Dienst mensen hart hebben voor mensen. Het bondgenootschap met de gemeente is een grote winst.

Wat is hen speciaal opgevallen? Jonge gezinnen melden zich gemakkelijker. Volgend jaar wil men aandacht besteden aan ouderen. De

motivatie is ook verdiept. "Je beseft meer: mensen hebben hun situatie zelf niet gewild. De actie blijkt een aanmoediging te zijn er uit te komen."

Door de actie is diaconie meer geworden dan een woord, het begint te leven. Bij herhaling zal dit versterkt worden. Hoewel het precair ligt wil men dit jaar meer actief worden binnen de liturgie.

Welke visie heeft men op diaconie? "De liefde van God zichtbaar maken naar mensen." "Omzien naar anderen." "Kerk met een barmhartig gezicht." Als ik hun actie zie, denk ik: Hier is diaconie: 'Je bewust zijn van de waardigheid van mensen en bijdragen aan hun zelfrespect. En dat bij een charitatieve actie...!'

Gerard Groener

Uit: John Brohm, Hub Crijns, Gerard Groener, Annemarieke Hollanders, Mgr. dr. Gerard de Korte, Ton Kremer, Nelleke Wijngaars Serrarens, en Hub Crijns (eindredactie), Hans van Eck (lay-out), 'Hoe kan ik voor jou een naaste zijn?', publicatie ten behoeve van de Ariëns Prijs voor Diaconie 2007, Samenwerkingsverband tussen aartsbisdom Utrecht, de diocesane pastorale dienstverlening, de diaken opleiding en de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling van het aartsbisdom Utrecht en door de Stichting Het Ariëns-Comité, voor allen: Diocesane Pastorale Dienstverlening aartsbisdom Utrecht, Zeist, september 2007, pag. 14-15.

Pax Christiparochie Lelystad

"Je raakt aan het hart van de kerstbeleving"

Hoe kunnen we bereiken dat in de Kersttijd iedereen een beetje gelukkig is? Het antwoord is voor de werkgroep Kerk en Samenleving van de Pax Christiparochie in Lelystad de jaarlijkse kerstpakkettenactie.

Begonnen op initiatief van pastor Marie José Dusseldorp en Ben ten Hag is de actie al zeven jaar onderweg. Voorzitter van de werkgroep en huidige coördinator van de kerstpakketten actie Wim Vrijsen legt uit: "Het gaat om de medemens, de kwetsbaren, de eenzamen concreet te laten voelen dat we iets voor hen willen betekenen met Kerstmis. Ook om mensen, die een moeilijke tijd hebben gehad, die rouwen, die ziek zijn, die even in de put zitten."

GEVEN EN DOORGEVEN

Op Henk na, is de hele werkgroep bijeen voor het gesprek. Wim is de drijvende kracht van dit project. "We vragen aan parochianen, die van hun

bedrijven een kerstpakket ontvangen, dat af te staan. Daartoe zetten we in ons parochieblad Gesprek meerdere keren een oproep. Mensen kunnen de actie ook met donaties ondersteunen. Of ze brengen een tas met boodschappen. Of ze geven non-foodspullen uit hun kerstpakket. Het gaat er om dat de parochianen iets geven dat wij kunnen doorgeven." Wim noemt het resultaat: "We hebben zo'n 30 kerstpakketten ontvangen en 20 pakketten bijgemaakt. Een collecte tijdens een middag van de Katholieke Bond voor Ouderen, een collecte in de kerk en 20 donaties hebben een bedrag van bijna 600 euro opgeleverd. Daarvan kunnen we dan onze aanvullende bood-

schappen doen en de nodige fruitmandjes en kerstbroden aanschaffen voor de attenties."

Wim gaat in op hoe de werkgroep aan zijn contacten komt. "We vragen zes weken voor Kerstmis aan een aantal sleutelfiguren in de parochie ons adressen door te geven. Dat zijn de pastores, de inloophuizen, het vluchtelingenwerk, de ziekenbezoekgroep, seniorenpastoraat, persoonlijk pastoraat en KBO (ouderenbonden). Die adressen stemmen we af en vragen na wie de ontvangers zijn: een gezin, met of zonder kinderen, een alleenstaande, een oudere. Dat geeft ons aanknopingspunten voor het samenstellen van de pakketten. We hebben tot nu toe aan alle opgegeven adressen kunnen voldoen. Het afgelopen jaar zijn dat 150 adressen geweest."

De kerstpakketten worden vlak voor Kerstmis per fiets of per auto

gebracht door de hele werkgroep, aangevuld met een achttal altijd klaar staande vrijwilligers uit de parochie. Riet, actief in de werkgroep Persoonlijk Pastoraat, biedt elk jaar ondersteuning met de inzameling en samenstelling van de pakketten.

DIACONIE MAAKT HART VAN PAROCHIE ZICHTBAAR

Volgens Annemiek gaat het om een concreet stukje hulpverlening. "Gezinnen ontvangen een groot boodschappenpakket met lekkere dingen erbij, aangevuld met non-foodartikelen. Dat proberen we dus goed te verdelen. We letten ook op wie de ontvangers zijn en passen daarop aan. Kerstbroden zijn een goed cadeau, omdat je dat kan invriezen en naar behoefte kan ontdooien." Fruitmandjes worden aan mensen gegeven, die bepaalde diëten moeten volgen.

De reacties zijn mooi, zowel bij de gevers als van de ontvangers. Emmy haalt het voorbeeld aan van een oudere mevrouw, die het zo fijn vond dat iemand aan haar dacht, terwijl de kinderen dat niet gedaan hadden. Pieter vertelt hoe hij naar aanleiding van het brengen van het pakket aan de praat raakte met een weduwe, wier man juist was overleden. Zij voelde de eenheid van de parochie. Ria: "Mensen zijn al kwetsbaar en in die donkere dagen rond Kerstmis extra gevoelig. Zo'n kerstpakket is dan een fijn gebaar, iets extra's."

Stef vertelt dat kerk-zijn niet alleen bestaat uit liturgie. "Met deze actie kun je laten zien dat je christelijk bezig bent, als parochie een gezicht naar buiten toe hebt. Christus was de eerste diaken en die volgen wij na." Emmy beaamt dit van harte. "Uit de reacties blijkt wat dit gebaar mensen doet. Het is kerk-zijn naar mensen toe, die een steuntje in de rug nodig hebben." Pieter geeft aan, dat "breken en delen niet alleen litur-

Het team van de Pax Christiparochie

gisch bedoeld is. Het geloof moet ook handen en voeten krijgen in de praktijk. Als kerk alleen maar liturgie is, dan kunnen we over een tijdje de tent sluiten."

Wim vertelt hoe hij vorig jaar op kerstavond nog acht kerstpakketten werden binnengebracht bij de werkgroep. "Op Kerstmorgen hebben we die nog weggebracht naar acht adressen. Een ervan was een gezin met vier kleine kinderen. Bij het aanbellen schiet de moeder naar boven en vraagt van bovenaf van uit het raam wie er is. 'Ik kom een kerstpakket brengen op contact van pater Ben.' Dan is moeder snel beneden, gaat de deur open en is het feest bij al die kinderkopjes. Je ziet eerst die angst en het vluchten als een vreemde aan de deur is, en dan die blijdschap en hartelijkheid. Het zegt ook iets over de hardheid in onze samenleving. Ik voelde me zelf die ochtend de kerstman. Je merkt de diepere zin, krijgt daar direct iets van mee."

Elk jaar vindt Ria in de kerstpakkettenactie het hart van de kerstbeleving. "Daar kan iets anders niet tegenop. Het is diaconale spiritualiteit ontwikkelen bij onszelf en

die uitdragen naar anderen. En je hebt concreet contact met mensen. Je praat weer even bij, hernieuwt sociale relaties. Je hoort de stand van zaken weer."

Hub Crijns

COLOFON

Aan deze special over kerstpakkettenacties werkten mee Jan Maasen, medewerker Dienen, pastorale dienstverlening bisdom Rotterdam en Hub Crijns, directeur landelijk bureau DISK. Maart 2009.

De special is een uitgave van de werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA.

Adres:
Werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA
Luijbenstraat 19,
5211 BR Den Bosch
073-6121939
info@armekant-eva.nl
www.armekant-eva.nl